

PROTOCOL DE SUPERVISIÓ DE L'ESPECIALITAT I D'URGÈNCIES D'ESPECIALISTES EN FORMACIÓ

INFERMERIA FAMILIAR I COMUNITÀRIA

Versió: 1a

Data: 31 de març de 2022

Elaborat per: Totes les Unitats Docents d'Infermeria Familiar i Comunitària de Catalunya

Aprovat per la Comissió de Docència en data: 01/04/2022

Objectiu del protocol

Describeu el nivell de supervisió requerit per a les activitats assistencials que duguin a terme els residents.

El protocol ha de ser conegut per tots els residents de l'especialitat i per tots els professionals assistencials de les diferents àrees per on roten i es pot consultar a la [web/intranet del centre](#).

Marc legal

- Tota l'estructura del sistema sanitari ha d'estar en disposició de ser utilitzada pels ensenyaments de grau, formació sanitària especialitzada i continuada dels professionals.
- El deure de supervisió és inherent a l'exercici de les professions sanitàries en els centres on es formin residents.
 - *Article 104 de la Llei 14/1986, General de Sanitat.*
 - *Article 34.b de la Llei 16/2003, de 28 de maig, de Cohesió i Qualitat del Sistema Nacional de Salut.*
 - *Article 12.c de la Llei 44/2003, de 21 de novembre, d'Ordenació de les Professions Sanitàries.*
- Les comissions de docència han de elaborar protocols escrits per graduar la supervisió de les activitats que facin els residents en àrees assistencials significatives, amb especial referència a l'àrea d'urgències o qualsevol altre que es consideri d'interès.
- Els protocols s'han de presentar als òrgans de direcció del centre per a que el/la Cap d'Estudis pacti amb ells la seva aplicació i revisió periòdica.
 - *Article 15.5 del RD 183/2008, de 8 de febrer, pel qual es determinen i classifiquen les especialitats en Ciències de la Salut i es desenvolupen determinats aspectes del sistema de formació sanitària especialitzada.*
 - *Article 15.5 del Decreto 165/2015, de 21 de juliol, de Formació sanitària especialitzada a Catalunya.*

Àmbit d'aplicació

És aplicable a tots els residents que estiguin desenvolupant el seu programa de formació sanitària especialitzada d'Infermeria Familiar i Comunitària a la Unitat Docent Multiprofessional d'Atenció Familiar i Comunitària Costa de Ponent així com a aquells d'unitats docents externes que estiguin realitzant una rotació, degudament autoritzada, a la nostra Unitat Docent.

Aquest protocol ha estat elaborat per totes les Unitats Docents Multiprofessionals d'Atenció Familiar i Comunitària de Catalunya.

Deure de supervisió

El deure general de supervisió és inherent als professionals que presten servei en les diferents unitats assistencials on es formen els residents. Aquests professionals estan obligats a informar els tutors sobre les activitats realitzades pels residents.

Els responsables dels equips assistencials dels diferents dispositius que integren la unitat docent han de programar les activitats assistencials dels residents, en coordinació amb els seus tutors, per tal de facilitar el compliment de l'itinerari formatiu de l'especialitat i la integració supervisada dels residents en les activitats assistencials, docents i investigadores que es duguin a terme en aquestes unitats, amb subjecció al règim de jornada i descansos previstos per la legislació aplicable al respecte.

La Comissió de Docència i els òrgans de direcció han d'establir els mecanismes necessaris per facilitar el compliment de l'itinerari formatiu i la supervisió adequada dels residents en cada unitat o dispositiu por on roten.

Supervisió decreixent durant la residència

El sistema de residència implica la prestació professional de serveis por part dels titulats universitaris que cursin els programes oficials de les diferents especialitats en Ciències de la salut.

Aquest sistema formatiu suposa l'assumpció progressiva de responsabilitats en l'especialitat que s'estigui cursant i un nivell decreixent de supervisió a mesura que s'avança en l'adquisició de les competències previstes en el programa formatiu, fins a assolir el grau de responsabilitat inherent a l'exercici autònom de l'especialitat sanitària.

En aplicació d'aquest principi rector, els residents han de seguir les indicacions dels professionals que presten serveis en els diferents dispositius, sense perjudici de plantejar totes les qüestions que sorgeixin a conseqüència d'aquesta relació.

Com a norma general:

- Els residents tindran en totes les rotacions un professional que supervisarà el seu treball.
- Durant el primer any serà sempre de presència física i qualsevol document relatiu a les activitats assistencials en les que intervingui algun resident haurà de ser visat por escrit pel professional responsable de les mateixes.
- A partir del segon any, la supervisió serà progressivament decreixent. A aquests efectes, el/la tutor/a del/la resident podrà impartir, tant a aquest/a com als especialistes que prestin serveis en els diferents dispositius del centre o unitat, instruccions específiques sobre el grau de supervisió requerida pels residents al seu càrrec, segons les característiques de l'especialitat i el procés individual d'adquisició de competències.
- El resident te dret a conèixer als professionals presents en la unitat en la que estigui rotant i podrà recórrer i consultar amb ells quan ho consideri necessari.

Graduació de la supervisió de les activitats assistencials

La capacitat per realitzar determinades activitats assistencials per part dels residents té relació amb el seu nivell de competències i amb la seva experiència, en bona mesura determinada per l'any de residència en que es trobin. A més, la naturalesa i dificultat de l'activitat a realitzar és un determinant important. Aquests factors condicionen el grau de supervisió que necessiten.

- **Nivell 3. Supervisió alta:**
 - El/la resident té un coneixement teòric de determinades actuacions però no experiència.
 - El/la resident observa i ajuda al professional que realitza l'activitat o el procediment.

- **Nivell 2. Supervisió mitjana:**
 - El/la resident té suficient coneixement però no la suficient experiència per realitzar una determinada activitat assistencial de forma independent.
 - El/la resident fa l'activitat o el procediment sota supervisió directa* del professional responsable.

- **Nivell 1. Supervisió baixa o a demanda:**
 - Les competències adquirides permeten al/la resident dur a terme actuacions de manera independent, sense necessitat de tutela directa.
 - El/la resident executa i després informa al professional responsable, sol·licita supervisió si ho considera necessari.

Nivell	Supervisió	Autonomia
1	Supervisió a demanda	Actua de manera independent, excepte en situacions puntuals.
2	Supervisió directa*	Sap com actuar però li falta experiència per a ser autònom/a.
3	Supervisió alta	Només té coneixements teòrics, pot observar i ajudar al professional que ho realitza.

**Supervisió directa vol dir que el professional que està supervisant al/a la resident coneix el que fa, intervé quan ho considera necessari i respon a les seves consultes o demandes d'intervenció. La supervisió directa no implica necessàriament que el professional estigui de presència física durant tota l'activitat o el procediment.*

En tots els casos:

- Les activitats apreses en anys anteriors mantenen el Nivell de Supervisió previ a l'inici del següent any formatiu per anar disminuint al llarg del mateix.
- Per a les activitats de nova realització, s'estableix sempre el Nivell de Supervisió màxima a l'inici de la rotació independentment de l'any formatiu.
- Quan un/a resident no assoleix les competències necessàries per a progressar en la seva formació es podrà adaptar i redefinir els Nivells de Supervisió fins comprovar que la progressió del/la resident garanteix la qualitat de la formació.

NIVELL DE SUPERVISIÓ – INFERMERIA FAMILIAR I COMUNITÀRIA

ACTIVITATS - RAONAMENT CLÍNIC I GESTIÓ DE L'ATENCIÓ	Nivell de supervisió	
	R1	R2
Utilitzar els programes informàtics de l'entitat	3-2	2-1
Usar i indicar fàrmacs i altres productes sanitaris	3-2	2-1
Usar i indicar mesures terapèutiques no farmacològiques	3-2	2-1
Conèixer i utilitzar la Història Clínica Compartida de Catalunya	3-2	2-1
Utilitzar racionalment els recursos	3-2	2-1
Realitzar informes d'infermeria	3-2	2-1
Conèixer i activar, si cal, els serveis de suport del territori	3-2	2-1
Detectar situacions de risc social i tramitar els recursos necessaris	3-2	2-1
Identificar i actuar en situacions de violència	3-2	2-1
Realitzar tot tipus d'atenció (individual, familiar, grupal i/o comunitària) en tots els àmbits des de la perspectiva de la seguretat del pacient	3-2	2-1
Utilitzar la coordinació entre nivells	3-2	2-1
Realitzar gestió de casos	3-2	2-1
Detectar precoçment conductes de risc per a la salut	3-2	2-1
Identificar necessitats de salut	3-2	2-1
Elaborar objectius terapèutics	3-2	2-1
Realitzar atenció programada	3-2	2-1
Realitzar atenció espontània	3-2	2-1
Realitzar atenció urgent	3-2	2-1
Realitzar atenció telefònica	3-2	2-1
Realitzar atenció domiciliària	3-2	2-1
Realitzar correctament un Pla d'Intervenció Individualitzat i Compartit (PIIC)	3-2	2-1
Realitzar atenció grupal	3-2	2-1
Realitzar atenció comunitària	3-2	2-1
Realitzar activitats de promoció i protecció de la salut	3-2	2-1
Ensenyar estratègies d'afrontament efectiu a situacions de salut alterades	3-2	2-1
Promoure la participació plena de les persones en el procés de presa de decisions sobre la seva salut	3-2	2-1
Planificar, executar i avaluar programes en relació amb la cronicitat o discapacitat tant en dispositius sanitaris com en l'entorn familiar, domiciliari i/o comunitari	3-2	2-1

ACTIVITATS - COMUNICACIÓ	Nivell de supervisió	
	R1	R2
Presentar-se al pacient i/o familiars o interlocutor autoritzat	3-2	2-1
Informar al pacient i/o a familiars o interlocutor autoritzat de forma clara i concisa	3-2	2-1
Realitzar una correcta entrevista clínica	3-2	2-1
Utilitzar les tècniques adequades de comunicació per a escenaris complexes	3-2	2-1
Donar males notícies a pacients i/o familiars o interlocutor autoritzat	3-2	2-1
Utilitzar els recursos adequats per comunicar-se amb persones que presenten barreres idiomàtiques i/o dificultats de comunicació	3-2	2-1
Realitzar educació sanitària adaptada a les necessitats de l'individu o grup	3-2	2-1
Utilitzar adequadament les tècniques de comunicació: empatia, assertivitat, llenguatge no verbal, etc.	3-2	2-1
Utilitzar les tècniques de dinàmica grupal més adequades	3-2	2-1

ACTIVITATS CLÍNiques I BIOÈTICA	Nivell de supervisió	
	R1	R2
Aplicar els principis bàsics de la bioètica: autonomia, beneficència, no maleficència, justícia	3-2	2-1
Manejar els conflictes ètics i legals que es plantegin com a conseqüència de la pràctica de la infermeria familiar i comunitària	3-2	2-1
Sol·licitar el consentiment informat	3-2	2-1
Realitzar la atenció tenint present la diversitat i la multiculturalitat	3-2	2-1
Utilitzar de forma racional els recursos	3-2	2-1
Aplicar els principis deontològics en les relacions amb la indústria farmacèutica	3-2	2-1
Realitzar les activitats preventives i de promoció de la salut: vacunació, tractaments, alimentació...	3-2	2-1
Aplicar l'anticoncepció postcoital	3-2	2-1
Manejar la situació de final de vida	3-2	2-1
Conèixer i aplicar el procés de la eutanàsia	3-2	2-1
Mantenir la confidencialitat i el secret professional	3-2	2-1
Indicar i utilitzar el document de voluntats anticipades	3-2	2-1

ACTIVTATS CLÍNiques	Nivell de supervisió	
	R1	R2
Identificar el motiu de consulta	3-2	2-1
Realitzar una correcta valoració global i integral del pacient	3-2	2-1
Realitzar una exploració física relacionada amb el motiu de consulta	3-2	2-1
Realitzar un registre complet en la història clínica	3-2	2-1
Indicar les exploracions complementàries bàsiques	3-2	2-1
Detectar els signes d'alerta en les exploracions complementàries bàsiques	3-2	2-1
Elaborar un pla de cures d'infermeria adequat	3-2	2-1
Realitzar i enregistrar interconsultes entre diferents professionals	3-2	2-1
Utilitzar i interpretar les escales de valoració adequades segons el motiu de consulta	3-2	2-1
Atendre i manejar les principals urgències ateses a l'atenció primària	3-2	2-1
Abordar les principals patologies cròniques ateses a l'atenció primària	3-2	2-1
Aplicar els diferents tipus de cures i tractaments tòpics	3-2	2-1
Atendre i manejar els problemes de salut de la persona en situació de dependència	3-2	2-1
Manejar els problemes de salut de l'ancià fràgil	3-2	2-1
Realitzar la atenció des de la perspectiva bio-psico-social	3-2	2-1
Realitzar atenció domiciliària de manera individual i/o amb l'equip multidisciplinar	3-2	2-1
Utilitzar i manejar les escales de valoració de pacients domiciliaris	3-2	2-1
Controlar i abordar els símptomes en pacients inclosos en cures pal·liatives	3-2	2-1
Gestionar i realitzar els domicilis aguts	3-2	2-1
Realitzar recomanacions als pacients en un procés agut	3-2	2-1
Administrar medicació per la via corresponent	3-2	2-1
Realitzar la presa de constants	3-2	2-1
Realitzar un ECG i identificar signes d'alerta	3-2	2-1
Realitzar la medició de glucèmia capil·lar (<i>BM-test</i>), interpretar-la i ensenyar la tècnica	3-2	2-1
Realitzar i interpretar una tira reactiva d'orina i test d'embaràs	3-2	2-1
Realitzar i interpretar un <i>Doppler</i>	3-2	2-1
Realitzar una espirometria i identificar signes d'alerta	3-2	2-1
Utilitzar el mesurador de flux espiratori màxim (<i>peak-flow</i>) i ensenyar la tècnica	3-2	2-1
Realitzar una nebulització	3-2	2-1
Realitzar tècniques d'oftalmoscopia (fluoresceïna) i otorinolaringologia (tamponament nasal)	3-2	2-1
Realitzar i interpretar el PPD	3-2	2-1
Realitzar una ortoscòpia	3-2	2-1
Realitzar l'extracció de taps de cerumen òtic	3-2	2-1
Realitzar una extracció de sang	3-2	2-1
Realitzar una recollida de mostra (frotis, PCR...)	3-2	2-1
Realitzar i interpretar la determinació de l'INR per a la pauta d'anticoagulació oral	3-2	2-1
Realitzar una pulsioximetria i interpretar-la	3-2	2-1
Realitzar tests de cribratge de malalties infeccioses	3-2	2-1
Realitzar canvis de dispositiu d'ostomies i ensenyar la tècnica	3-2	2-1
Realitzar embenatges i/o immobilitzacions	3-2	2-1
Realitzar tècniques d'anestèsia local i sutures bàsiques	3-2	2-1
Realitzar tècniques de suport vital	3-2	2-1
Realitzar una canalització venosa	3-2	2-1
Realitzar una punció arterial	3-2	2-1
Realitzar un sondatge vesical	3-2	2-1
Realitzar un sondatge nasogàstric	3-2	2-1

ACTIVITATS EN ATENCIÓ COMUNITÀRIA	Nivell de supervisió	
	R1	R2
Atendre a les persones tenint present la situació epidemiològica i sociodemogràfica	3-2	2-1
Identificar les limitacions de la consulta d'infermeria en l'atenció dels diferents problemes de salut de cada pacient	3-2	2-1
Utilitzar els recursos comunitaris disponibles que puguin ser útils en cada cas	3-2	2-1
Atendre a les persones tenint en compte la influència del medi social i el context comunitari sobre la seva salut	3-2	2-1
Establir una comunicació efectiva i relació terapèutica amb pacients, famílies i grups socials en l'àmbit de l'especialitat	3-2	2-1
Planificar, dirigir, desenvolupar i avaluar programes d'atenció a les malalties cròniques presents en l'àmbit familiar i comunitari	3-2	2-1
Treballar en equip en atenció familiar i comunitària	3-2	2-1
Participar de forma activa en activitats comunitàries amb una actitud d'escolta i reconeixent el protagonisme i responsabilitat de la persona en la promoció y cura de la salut	3-2	2-1
Executar programes de salut: Programa Salut i Escola (PSiE), Salut escolar, Pacient expert, etc.	3-2	2-1
Realitzar activitats de promoció de la salut: activitat física, alimentació saludable, vacunació, deshabitació tabàquica, etc.	3-2	2-1

ACTIVITATS EN ATENCIÓ FAMILIAR	Nivell de supervisió	
	R1	R2
Construir i interpretar un genograma	3-2	2-1
Realitzar l'atenció de la persona tenint en compte el seu context familiar	3-2	2-1
Realitzar educació sanitària i suport a les persones cuidadores	3-2	2-1
Atendre el dol de la persona i de la família	3-2	2-1
Treballar en equip en atenció familiar i comunitària	3-2	2-1
Realitzar intervencions que promoguin la salut i previnguin problemes familiars	3-2	2-1
Prevenir i detectar la violència intrafamiliar	3-2	2-1
Identificar el cicle vital de la família i rols	3-2	2-1
Incorporar les eines d'exploració familiar a la pràctica clínica	3-2	2-1
Valorar els problemes, recursos i plans d'actuació conjuntament amb la família	3-2	2-1

ACTIVITATS DE DOCÈNCIA I RECERCA	Nivell de supervisió	
	R1	R2
Aplicar els diferents instruments de metodologia docent	3-2	2-1
Realitzar estratègies de cerca en les principals bases de dades bibliogràfiques	3-2	2-1
Utilitzar les tècniques adequades i el material didàctic necessari per impartir l'ensenyament	3-2	2-1
Avaluar la consecució de l'aprenentatge per part de les persones	3-2	2-1
Analitzar de forma crítica els treballs científics i prendre decisions sobre la seva validesa, importància i aplicabilitat	3-2	2-1
Aplicar les Guies de Pràctica Clínica i Protocols adequats en la pràctica assistencial	3-2	2-1
Realitzar sessions clíniques	3-2	2-1
Determinar la capacitat d'aprenentatge individual	3-2	2-1
Actuar como docent en activitats de formació dirigides a professionals, pacients, etc.	3-2	2-1
Dur a terme un projecte d'investigació	3-2	2-1
Basar la seva pràctica clínica en la millor evidència disponible	3-2	2-1
Utilitzar la metodologia correcta de publicació tant per a revistes com per a congressos i/o jornades	3-2	2-1
Col·laborar en projectes d'investigació en curs	3-2	2-1
Aplicar diferents instruments de metodologia docent	3-2	2-1

NIVELL DE SUPERVISIÓ EN URGÈNCIES – INFERMERIA FAMILIAR I COMUNITÀRIA

Aplicable en tots els àmbits on es realitzi aquest tipus d'atenció: Centre d'Atenció Primària (CAP), Centre d'Urgències d'Atenció Primària (CUAP), Hospital, SEM, etc.

ACTIVITATS EN URGÈNCIES	Nivell de supervisió	
	R1	R2
Identificar i tractar la patologia urgent de manera ràpida, eficaç i segura	3-2	2-1
Valorar de manera integral al pacient que acut a urgències	3-2	2-1
Realitzar la gestió de la demanda aguda	3-2	2-1
Realitzar una exploració i detectar signes i símptomes d'alerta	3-2	2-1
Detectar situacions de risc	3-2	2-1
Assegurar la seguretat del pacient i el seu entorn	3-2	2-1
Realitzar tècniques diagnòstiques	3-2	2-1
Realitzar tècniques per a l'obtenció de mostres	3-2	2-1
Interpretar i valorar resultats analítics	3-2	2-1
Realitzar un triatge per nivells de gravetat	3-2	2-1
Manejar les situacions d'estrès	3-2	2-1
Prendre decisions mantenint la serenitat	3-2	2-1
Administrar i manejar els fàrmacs en situacions d'urgència	3-2	2-1
Actuar individualment i/o en equip davant situacions d'urgència	3-2	2-1
Manejar els dispositius i tècniques d'infermeria pròpies d'urgències	3-2	2-1
Atendre pacients amb intoxicacions	3-2	2-1
Assumir el lideratge en cas d'una urgència	3-2	2-1
Realitzar educació sanitària sobre les cures a l'alta	3-2	2-1
Realitzar atenció urgent extrahospitalària	3-2	2-1
Realitzar procediments i cures d'infermeria	3-2	2-1
Valorar una ferida	3-2	2-1
Realitzar tècniques de suport vital	3-2	2-1
Realitzar educació sexual en la demanda d'anticoncepció postcoital	3-2	2-1
Col·locar una cànula orofaríngia	3-2	2-1
Aplicar els codis d'activació (codi IAM, codi Ictus,...)	3-2	2-1
Realitzar atenció en urgències o emergències o catàstrofes	3-2	2-1
Identificar els recursos disponibles en situacions d'emergència	3-2	2-1
Donar suport en situació de dol a familiars	3-2	2-1
Revisar el carro d'aturades	3-2	2-1
Realitzar cirurgia menor	3-2	2-1
Realitzar sutures bàsiques	3-2	2-1
Col·locar embenatges, fèrules, guixos	3-2	2-1
Realitzar tècniques pròpies del pacient traumàtic	3-2	2-1
Realitzar i interpretar un ECG	3-2	2-1
Aplicar mesures correctes d'aïllament del pacient	3-2	2-1
Utilitzar de manera correcta els Equips de Protecció Individual (EPI)	3-2	2-1
Realitzar un informe d'infermeria d'alta	3-2	2-1

En els primers mesos de la seva formació, els residents necessiten adquirir i consolidar coneixements i habilitats bàsiques sota la guia de professionals amb experiència. L'objectiu de la supervisió alta és assegurar la seguretat del pacient i garantir la correcta aplicació de tècniques i procediments per facilitar l'aprenentatge progressiu del resident.

BIBLIOGRAFIA

1. Llei 44/2003, de 21 de novembre, Ordenación de las profesiones sanitarias (BOE 22 noviembre 2003, núm. 280, [pág. 41442])
2. Orden SAS/1729/2010, de 17 de junio, por la que se aprueba y publica el programa formativo de la especialidad de Enfermería Familiar y Comunitaria.